

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 11 stycznia 2010 r.

**Pani
Edyta Podyma
Dyrektor
Zespołu Szkolno-Przedszkolnego
w Mirkowie**

LWR- 410-37-05/2009
P/09/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła w Szkole Podstawowej w Mirkowie (zwanej dalej „Szkołą”), funkcjonującej w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, kontrolę w zakresie wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009 oraz wybranych zagadnień z roku szkolnego 2009/2010 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 grudnia 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Szkołę zadań z zakresu wychowania fizycznego i sportu.

1. W latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 do Szkoły uczęszczało odpowiednio 138 i 139 uczniów. Nauka była prowadzona w 6 oddziałach, w tym 3 grupach nauczania zintegrowanego, a zajęcia z wychowania fizycznego odbywały się w 7 grupach (5 koedukacyjnych, oraz 1 dziewcząt i 1 chłopców), których liczebność wynosiła od 13 do 24 uczniów.

W okresie objętym kontrolą zajęcia ruchowe oraz wychowania fizycznego były prowadzone w wymiarze zgodnym z przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*².

W roku szkolnym 2008/2009 czwarta godzina lekcyjna dla uczniów klas IV – VI realizowana była w formie zajęć na basenie (2 wyjazdy w miesiącu) obejmujące łącznie 4 godziny lekcyjne

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

miesięcznie dla każdej z klas. W badanym okresie frekwencja uczniów klas IV- VI na lekcjach w-f wynosiła w roku szkolnym 2007/2008 odpowiednio: 91,7%, 89,7% i 90,9 %, a w roku szkolnym 2008/2009 kolejno: 90,0%, 91,3 % i 90,3%. Średnia liczba uczniów, którzy nie ćwiczyli na lekcjach w-f wynosiła od 2 do 3 na każdej lekcji.

Z przeprowadzonych w toku kontroli badań ankietowych wśród uczniów klasy VI wynikało, że 90,5% uczestniczy systematycznie w lekcjach w-f, a 95,0% oceniło lekcje wychowania fizycznego jako ciekawe i pomagające w osiągnięciu większej sprawności fizycznej.

Arkusze organizacji Szkoły na poszczególne lata szkolne, opracowane i przedłożone przez Dyrektora w trybie § 10 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół*³, zostały zaopiniowane przez przedstawiciela Kuratorium Oświaty oraz zatwierdzone bez zastrzeżeń przez organ prowadzący.

2. W badanym okresie, jak też w latach wcześniejszych, Szkoła nie zapewniała właściwych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W szczególności w Szkole brak było sali gimnastycznej. Do prowadzenia zajęć ruchowych i wychowania fizycznego w Szkole wykorzystywano salę do gier i zabaw ruchowych, która była wprawdzie wystarczająca do prowadzenia zajęć sportowych w klasach od I do III, jednak jej wymiary w sposób znaczący utrudniały właściwe prowadzenie zajęć w klasach starszych (IV do VI). Wymiary salki uniemożliwiały przeprowadzenie zgodnie z zasadami jakiegokolwiek gry zespołowej, skutkiem czego wszystkie te gry były realizowane jako gry szkolne, bądź w uproszczonej wersji „mini”. Dodatkowym elementem utrudniającym prowadzenie zajęć była liczebność grup ćwiczebnych. Jakkolwiek liczebność grup była dostosowana do wymagań § 6 ust 5 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*, to jednak przy uwzględnieniu rozmiarów salki do gier i zabaw prawidłowe prowadzenie zajęć w liczniejszych grupach było znacząco utrudnione.

Nie w pełni zadowalający był także stan techniczny sali do gier i zabaw ruchowych. Zagrożenie stwarzały m.in.: drzwi wejściowe do sali – ciężkie jednoskrzydłowe, przeszkłone w złym stanie oraz wystające ze ścian elementy (klamki, krata itp.), niewłaściwa (zbyt mała) była szorstkość podłogi w sali. Szatnie i toalety, mimo że wyremontowane i odpowiednio utrzymane, ze względu na ciasnotę nie zapewniały właściwych warunków dla uczniów, brakowało natrysków, a na szatnię dla chłopców zaadaptowano przedsionek toalety.

Szkoła nie posiadała boiska i innych zewnętrznych urządzeń sportowych. Na terenie Szkoły znajdował się plac o nawierzchni piaszczystej z jedną bramką piłkarską. Plac ten pełniący wcześniej rolę boiska szkolnego w czasie kontroli był już wyłączony z eksploatacji.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt, że od 2004 r., tj. przez okres 6 lat nie wykonano w pełni nakazów Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zawartych w decyzji nr 6083/S/04 z dnia 6 października 2004 r. zobowiązujących do doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno - technicznego nawierzchni boiska szkolnego. Termin wykonania tego nakazu upłynął 31 sierpnia 2007 r., na wniosek Dyrektora Szkoły wykonanie decy-

³ Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

zji prolongowano pierwotnie do 31 grudnia 2008 r., a następnie do 31 grudnia 2009 r. Przyczyną niewykonania nakazu był brak środków na remont boiska, a podejmowane przez Dyrektora Szkoły kilkuletnie starania w Urzędzie Gminy Długoleka o pozyskanie środków na ten remont były bezskuteczne.

Istotnym elementem infrastruktury Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, ze względu na wiek uczęszczających dzieci, był szkolny plac zabaw. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt - iż pomimo nakazu inspektora BHP z dnia 24 sierpnia 2009 r. dotyczącego natchmiastowej rozbiórki uszkodzonych elementów wyposażenia placu zabaw zagrażających dzieciom - do czasu kontroli NIK elementy te nie zostały usunięte. Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny potwierdziły, że elementy wyposażenia placu zabaw znajdują się w złym stanie technicznym i stanowią zagrożenie dla korzystających z nich dzieci, o czym 6 października 2009 r. w trybie art. 51 ustawy o NIK poinformowano Dyrektora Szkoły. W tym samym dniu plac zabaw został ogrodzony taśmą ostrzegawczą, a następnie w dniu 17 października 2009 r. zlikwidowano 2 piaskownice, 2 ławki, 1 ławkę betonową oraz tzw. zestaw rekreacyjny, usuwając tym samym zagrożenie dla dzieci.

Należy dodać, że poinformowany o powyższym organ prowadzący Szkołę niezwłocznie podjął działania mające na celu odbudowę placu w nowej lokalizacji, wykonanie tych prac, w tym instalację nowych elementów wyposażenia placu zabaw potwierdzono protokołem odbioru z dnia 10 listopada 2009 r. Pozytywnie należy ocenić także podjęcie przez Wójta Gminy Długoleka działań na rzecz przeprowadzenia remontu i modernizacji boiska szkolnego, m.in. w dniu 29 października 2009 r. rozstrzygnięte zostało postępowanie przetargowe na realizację tych działań.

W Szkole zapewniono uczniom bezpieczeństwo podczas zajęć wychowania fizycznego, tj.: zapoznano uczniów z regulaminami korzystania ze wszystkich obiektów sportowych, dokonywano okresowych kontroli stanu technicznego obiektów, prowadzono rejestr wypadków, który wykazał, że w badanym okresie nie było wypadków na lekcjach w-f, a od 2004 r. odnotowano tylko 2 takie zdarzenia, z których sporządzane były protokoły powypadkowe zgodnie z § 43 ust. 2 *rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*⁴. Znajomość wśród uczniów regulaminu korzystania z obiektów sportowych potwierdziły również anonimowe badania ankietowe, bowiem 95% badanych podało, że zostało zapoznanych z tym regulaminem i deklarowało jego przestrzeganie.

3. W ocenie NIK w Szkole prawidłowo realizowano programy wychowania fizycznego, a plany nauczania wdrożone przez nauczycieli na ich podstawie zostały dobrane odpowiednio dla danego oddziału szkolnego pod względem możliwości ruchowych uczniów, rozpoznanych w momencie rozpoczęcia przez nich nauki (tzw. „na wejściu”) w odniesieniu do przyjętych celów kształcenia oraz materiału i sposobów nauczania. Uwzględniono w nich również posiadane obiekty i urządzenia oraz sprzęt sportowy. Zgodnie z § 4 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania*

⁴ Dz.U. Nr 6, poz. 69

przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁵ od roku szkolnego 2009/2010, w klasach I stosowana była podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, określona w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia.

Uwagi NIK dotyczą przedmiotowego system oceniania z wychowania fizycznego (*ps*o), który był częściowo niezgodny z przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*⁶, w tym nie zawierał nazwy programu nauczania, ani też nie uwzględniał sformułowanych przez nauczyciela wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych (semestralnych) i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Postanowienia *ps*o nie były nastawione na określanie poziomu i ocenianie postępów ucznia, nie określono sposobów sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów z wychowania fizycznego (m.in. swoistych dla przedmiotu metod, technik i narzędzi). Zdaniem NIK doprecyzowanie kryteriów stosowanych przy sprawdzaniu i ocenianiu osiągnięć edukacyjnych uczniów w zakresie w-f pozwoli na bardziej zobiektywizowane i rzetelne dokonywanie oceny osiągnięć uczniów.

4. Nauczyciel prowadzący zajęcia wychowania fizycznego oraz nauczyciele nauczania zintegrowanego (3 osoby) posiadali kwalifikacje wymagane przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*⁷, tj. posiadali dyplomy ukończenia studiów magisterskich oraz przygotowanie pedagogiczne, a nauczycielka wychowania fizycznego prowadząca zajęcia w klasach IV-VI legitymowała się tytułem doktora w zakresie wychowania fizycznego oraz dodatkowymi kwalifikacjami (studia podyplomowe z gimnastyki korekcyjno kompensacyjnej i promocji zdrowia). Wszyscy zostali również przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Ponadto NIK pozytywnie ocenia, że w okresie objętym kontrolą z różnych form doskonalenia zawodowego korzystali wszyscy nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej oraz nauczycielka wychowania fizycznego, a prawidłowo rozeznane potrzeby w zakresie ich doskonalenia zawodowego zostały uwzględnione zarówno w planie wieloletnim doskonalenia zawodowego, jak też w planach rocznych.

5. W ocenie NIK Szkoła zaproponowała uczniom skromną ofertę sportowych zajęć pozalekcyjnych. W ramach nieodpłatnych zajęć pozalekcyjnych (finansowanych przez organ prowadzący) Szkoła oferowała uczniom 1 godzinę SKS tygodniowo oraz 16 godzin zajęć sportowych miesięcznie w ramach tzw. świetlicy środowiskowej. Zwraca przy tym uwagę fakt znacznego zainteresowania uczniów tą formą zajęć. W roku szkolnym 2007/08 uczęszczało na te zajęcia 18 uczniów, tj. 24,0% ogólnej liczby uczniów klas IV –VI, a w roku szkolnym

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz.17

⁶ Dz.U. Nr 83, poz. 526 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.

2008/09 brało udział w zajęciach 26 osób, tj. 35% uczniów z klas IV – VI. Uprawiane dyscypliny: lekkoatletyka, tenis stołowy, piłką ręczną i nożną, koszykówka, sprawność ogólna – treningi rozłożono na poszczególne miesiące w zależności od harmonogramu zawodów. Zgodnie z wynikami anonimowej ankiety w sportowych zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło 71% uczniów klasy VI.

Dla klas I – III prowadzono również dodatkowo zajęcia gimnastyki korekcyjno - kompensacyjnej. Zajęcia te były zorganizowane w latach szkolnych 2007/2008, 2008/2009 i w roku szkolnym 2009/2010 w wymiarze 1 godzina tygodniowo dla klas I – III (także dla klasy 0 w roku szkolnym 2007/2008) w ramach tzw. godzin dyrektorskich. Zajęcia prowadzone były przez nauczycielkę w-f posiadającą odpowiednie kwalifikacje. W zajęciach gimnastyki korekcyjnej uczestniczyli uczniowie skierowani tam przez pielęgniarkę szkolną, która na początku kolejnego roku szkolnego prowadziła badania przesiewowe, wskazując uczniów potrzebujących korekcji wad postawy. Wszyscy skierowani przez pielęgniarkę szkolną uczniowie byli zapisani na gimnastykę korekcyjną, średnia frekwencja na tych zajęciach wynosiła w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 odpowiednio 92,1% i 96,2 %.

Szkoła stworzyła uczniom możliwość udziału we współzawodnictwie sportowym. Uczniowie uczestniczyli w wewnątrzszkolnych oraz międzyszkolnych zawodach sportowych szczebla dzielnicowego, miejskiego oraz wojewódzkiego. Sukcesy uczniów oraz zdobyte przez nich trofea (puchary, dyplomy) promowane były przez Szkołę poprzez ścienną gazetkę szkolną.

6. Prawidłowo sprawowany był nadzór pedagogiczny nad problematyką wychowania fizycznego w Szkole. Dyrektor Szkoły m.in.: opracowywała coroczny plan nadzoru pedagogicznego, przedstawiając go na posiedzeniu Rady Pedagogicznej; dokonywała analiz programów nauczania; hospitowała zajęcia dydaktyczno-wychowawcze. W badanym okresie przeprowadzono łącznie 46 hospitacji lekcji, w tym 11 hospitacji zajęć z wychowania fizycznego i zajęć ruchowych w klasach I-III.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Kontynuowanie działań mających na celu dokonanie remontu i modernizacji boiska szkolnego.*
2. *Podjęcie działań na rzecz pozyskania środków na usunięcie zagrożeń w salce do gier i zabaw ruchowych oraz na zmodernizowanie szatni.*
3. *Dostosowanie przedmiotowego systemu oceniania zajęć wychowania fizycznego do wymogów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r.*
4. *Rozważenie, w porozumieniu z organem prowadzącym, możliwości rozszerzenia oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych skierowanej do uczniów Szkoły oraz zmniejszenia liczności grup ćwiczebnych na zajęciach w-f w klasach IV-VI.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pani Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.